

	<p>ISSN: 2774-0390 (Online)</p> <p>วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร</p> <p><i>Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University</i></p> <p>Homepage: https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU</p> <p>E-mail: jmssnru@gmail.com</p>	
---	--	---

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

Teachers' participation in academic administration of Phibunrak School Group under the office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3

อนันตภรณ์ บุญมี^{1*}, อมรทิพย์ เจริญผล², สุรางคณา มัณยานนท์³
Anantaporn Boonmee^{1*}, Amornthip Charoenphol², Surangkana Manyanon³

^{1,2,3}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

^{1,2,3}Master of Education Program in Educational Administration, Ratchathani University, Udon Thani Campus

Corresponding author's e-mail: anantaporn.0706@gmail.com^{1}, amornthipc@gmail.com²,
surangkana.manyanon@gmail.com³

Received: January 8, 2025

Revised: January 22, 2025

Accepted: April 6, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ และ 2) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ได้มาด้วยรูปแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย โดยเป็นครูไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 67 คน ครูชำนาญการ จำนวน 14 คน และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 37 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง .67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 เก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน google form ได้รับตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาคควรจัด

ประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเชิงรุก (active learning) สร้างทีมงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจัดตั้งคณะทำงานด้านเทคโนโลยี การศึกษาที่มีตัวแทนครู ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายครุภัณฑ์ โดยจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มครุภัณฑ์ในระดับกลุ่มโรงเรียน สร้างทีมนิเทศภายในโรงเรียน โดยคัดเลือกครูแกนนำเพื่อเป็นผู้นำนิเทศภายในโรงเรียน และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในแก่ครูทุกคน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของครู, การบริหารงานวิชาการ, แนวทางพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of teachers' participation in academic administration of the Phibunrak School Group, and 2) to study guidelines for developing teachers' participation in academic administration of the Phibunrak School Group under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3. The sample group was teachers from the Phibun Rak School Group, who were selected by using stratified random sampling, and random sampling. The sample consisted of 67 teachers without academic standing, 14 experienced teachers, and 37 senior professional level teachers. The instrument had a validity between .67–1.00 and a reliability of .97. Data was collected using Google Forms with a 100% response rate. Data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The result showed that the overall level of teacher participation in academic administration of the Phibun Rak School Group was high. The aspect with the highest mean was participation in implementing digital technology in education followed by participation in curriculum management and digital citizenship. The aspect with the lowest mean was participation in educational supervision; for example, the school administrators should continuously set up the brainstorming meeting related to curriculum management as well as conduct workshops on active learning teaching techniques together with creating educational technology teams by establishing working groups with teacher representatives. They should encourage teacher participation in selecting books and learning materials as well as establish teacher-researcher networks by setting up clubs or groups at the school cluster level for creating internal supervision teams by selecting lead teachers for in-school supervision and provide training on internal quality assurance systems to all teachers

Keywords: teachers' participation, academic administration, development guidelines

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ ความสามารถ และมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม ประเทศไทยได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาวประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ

พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องสร้างรูปแบบใหม่ให้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านพัฒนาทักษะ ด้านการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทักษะด้านสารสนเทศเทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นต้น

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2566 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยการสร้างในทุกระดับ ตั้งแต่ครู นักเรียน ไปจนถึงผู้บริหารการศึกษา จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ก้าวทันโลก และสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของวิระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ผู้ร่วมงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย พันธกิจ หรือกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในสถานศึกษา นอกจากนี้จุดเน้นที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจ เกิดความเข้าใจกันในการปฏิบัติงานลดความเหลื่อมล้ำภายในสถานศึกษาเปิดกว้างทางความคิดนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ (สุภาวดี ใจภักดี และอัจฉรา วัฒนาณรงค์, 2563)

ครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาสถานศึกษา ครูไม่เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูยังต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง ศึกษาหลักการวิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้น ตามสภาพปัญหาหรือความต้องการของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระมาตรฐานสัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป (สุรภาพ นาคนชม และณภัทรวรรณ ธนาพงษ์อนันท์, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันนี้มีสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด จำนวน 6 อำเภอสถานศึกษา จำนวน 203 แห่ง มีเป้าหมายเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย และมีนโยบายจัดการศึกษาด้านพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนคนเก่ง มีความรู้ คุณธรรม และสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้มีความสำเร็จตามเป้าหมาย มีการบริหารจัดการที่ดี มีจุดหมายที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของการศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และเสริมสร้างความเป็นไปทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าทันเทคโนโลยี พร้อมส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษา ปัจจุบันครูกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีบทบาทน้อยในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานวิชาการ ขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมงานวิชาการ และครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาทำงานวิชาการ ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดระหว่างครูกับผู้บริหาร และเกิดปัญหาการทำงานเป็นทีม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, 2566)

จากผลการทดสอบ O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ผลรวมคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ที่ 59.83 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ 58.22 เล็กน้อย แสดงให้เห็นว่า นักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อย ซึ่งผลมาจากสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยพัฒนาทักษะการสอน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใช้เทคโนโลยีการศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ร่วมมือกับผู้ปกครอง พัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอน พัฒนาสถานศึกษา พัฒนาระบบบริหารจัดการ และพัฒนาระบบประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ควรมีแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป โดยเน้นให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางวิชาการและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, 2566)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาของครูและเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่ต้องการให้ครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

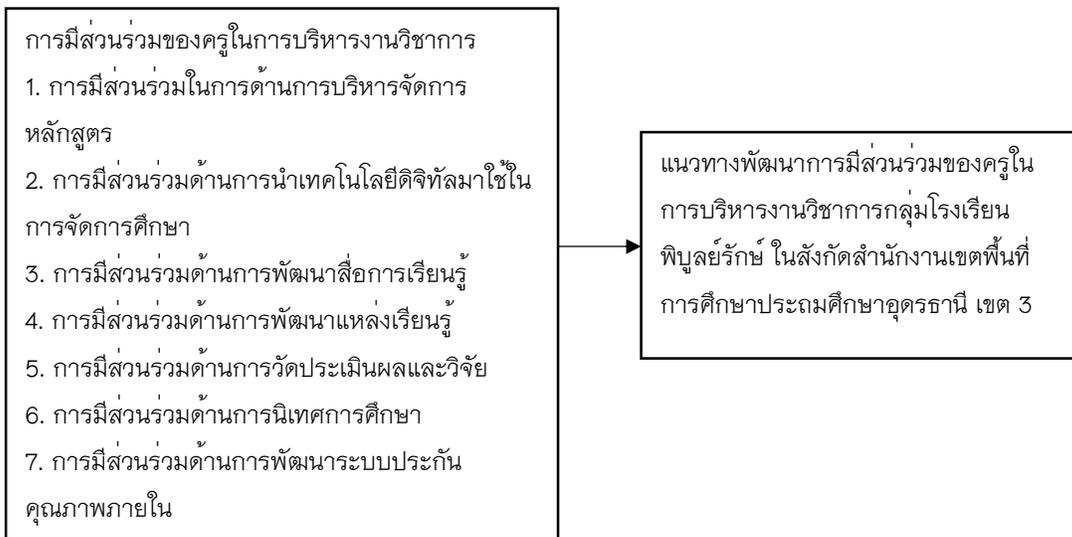
การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันทำงานเป็นทีมและทำงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยประกอบด้วยหลัก 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Cohen & Uphoff, 1977) โดยมีกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาปรับปรุงงาน รวมถึงการร่วมรับผลประโยชน์ (พิณสุดา สิริธรงค์ศรี, 2558; Cohen & Uphoff, 1977) และการบริหารแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน เช่น การสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ การเพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน การลดความขัดแย้ง การเพิ่มผลผลิต และการสร้างความผูกพันต่อองค์กร (Davis, 1981; Swansburg, 1996)

การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและบรรลุดังมุ่งหมายของหลักสูตร งานวิชาการจึงเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2563) การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของผู้เรียน สะท้อนถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก (มูนา จารง, 2560) ซึ่งมีองค์ประกอบของงานวิชาการครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2565)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยกำหนดกรอบเนื้อหาการวิจัยจากแนวคิด การบริหารงานด้านวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2565) มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ 3) การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ 4) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) การมีส่วนร่วมด้านการวัดประเมินผลและวิจัย 6) การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ได้กรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 16 แห่ง เป็นครู จำนวน 170 คน จำแนก ครูไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 97 คน ครูชำนาญการ จำนวน 20 คน และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 53 คน ปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 16 แห่ง เป็นครู จำนวน 118 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) จำแนกเป็นครูไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 67 คน ครูชำนาญการ จำนวน 14 คน และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 37 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาตั้งคำถามสัมภาษณ์เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาในลำดับต่อไป

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวคิดทฤษฎีในการพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) นำแบบสอบถามที่พัฒนาเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบเนื้อหา ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

3) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบสำนวน ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสมของแบบสอบถาม พิจารณาความเที่ยงตรงเนื้อหา (content validity) ปรับปรุงแก้ไขภาษา และคำถามให้ชัดเจนเข้าใจง่ายสำหรับแบบสอบถาม นำมาหาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถามระหว่าง .67-1.00 สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ครูกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .97

5) จัดทำแบบสอบถามออนไลน์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้ การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดำเนินการผ่าน google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับอีเมลแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 118 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ สถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) 2) ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2554) และ 3) ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบดังนี้

ตาราง 1 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการพิบูลย์รักษ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ด้านที่	การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
1	การมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.40	.47	มาก
2	การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา	4.41	.40	มาก
3	การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.21	.50	มาก
4	การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.17	.46	มาก
5	การมีส่วนร่วมด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	4.23	.49	มาก
6	การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา	4.13	.48	มาก
7	การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	4.25	.48	มาก
	ภาพรวม	4.15	.26	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .26) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .40) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .47) และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .48) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .48)

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาระบบนิเทศภายใน โดยจัดระบบการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

2. การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเชิงรุก (active learning) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 70.73 และผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดหาอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 29.37

3. การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างทีมงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจัดตั้งคณะทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่มีตัวแทนครูจากกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล โดยอบรมการใช้เครื่องมือประเมินผลออนไลน์ เช่น google forms, kahoot จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40

4. การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 63.82 และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประกวดนวัตกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนมอบรางวัลและยกย่องครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 36.18

5. การมีส่วนร่วมด้านการวัดประเมินผลและวิจัย แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายครูนักวิจัย โดยจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มครูนักวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการวัดผลประเมินผลและการวิจัยโดยรวบรวมจากครูที่มีประสบการณ์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

6. การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างทีมนิเทศภายในโรงเรียน โดยคัดเลือกครูแกนนำเพื่อเป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจในการนิเทศ โดยมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีผลการนิเทศดีเด่น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

7. การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน แนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในแก่ครูทุกคน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากครูทุกคนในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถอภิปรายผล ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะผู้บริหารนำนโยบายส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างจริงจัง แรงกระตุ้นตัวผู้เรียนออนไลน์ ทักษะด้านเทคโนโลยีของครูรุ่นใหม่ และความต้องการของผู้เรียนยุคดิจิทัล สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิทธิชัย อุตทาสา และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเหมภัฏ เหลาแหลม (2564) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งมีการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ส่งผลให้การบริหารจัดการหลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสามารถบูรณาการเทคโนโลยีในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและทันสมัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูด้านการผลิตและใช้สื่อ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการวัดประเมินผลและการวิจัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการงานวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดประเมินผลและการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศการศึกษาโดยครูมีส่วนร่วมในการดูแล ส่งเสริม และนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการรายงานและประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานของสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างทันสมัยและต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของครูและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาระบบนิเทศภายใน โดยจัดระบบการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ เสียงหวาน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาแก่ครูที่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเชิงรุก (active learning) และผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดหาอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ เสียงหวาน (2557) แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญในการบริหารงานวิชาการโดยผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเชิงรุก (active learning)

2.3 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างทีมงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจัดตั้งคณะทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่มีตัวแทนครูจากกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล โดยอบรมการใช้เครื่องมือประเมินผลออนไลน์ เช่น google forms, kahoot สอดคล้องกับผลการวิจัยของเหมภัฏ เหลาแหลม (2564) แนวทางพัฒนา คือ มีการส่งเสริมให้ครูอบรมการใช้เครื่องมือประเมินผลออนไลน์ เช่น google forms, kahoot และแพลตฟอร์มต่าง ๆ

2.4 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประกวดนวัตกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนมอบรางวัลและยกย่องครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเหมภัฏ เหลาแหลม (2564) ระบุว่าควรมีการสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.5 การมีส่วนร่วมด้านการวัดประเมินผลและวิจัย แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายครุณักวิจัย โดยจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มครุณักวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการวัดประเมินผลและการวิจัยโดยรวบรวมจากครูที่มีประสบการณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยเหมภัส เหลลาแหลม (2564) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยทางการศึกษากับสถานศึกษาอื่น

2.6 การมีส่วนร่วมด้านกรณีศึกษา แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างทีมพิเศษภายในโรงเรียน โดยคัดเลือกครูแกนนำเพื่อเป็นผู้สังเกตภายในโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจในการนิเทศ โดยมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีผลการนิเทศดีเด่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ เสียงหวาน (2557) แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารมีการนิเทศการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.7 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในแก่ครูทุกคน และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากครูทุกคนในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ เสียงหวาน (2557) ผลการวิจัย พบว่า แนวทางปฏิรูปการศึกษาที่มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดประเมินผลการเรียนตามปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนผู้บริหารยังให้คำปรึกษาแก่ครูที่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้และมีการนิเทศการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้ผู้เรียน รูปแบบการพัฒนาครูที่เน้นการมีส่วนร่วมผ่านการสร้างทีมและเครือข่าย ได้แก่ การสร้างทีมงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีตัวแทนครูจากกลุ่มโรงเรียน การสร้างเครือข่ายครุณักวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียน และการสร้างทีมพิเศษภายในโรงเรียนโดยใช้ครูแกนนำ

2. แนวทางการพัฒนาที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้แก่ การจัดอบรมเทคนิคการสอนแบบเชิงรุก การส่งเสริมการใช้เครื่องมือประเมินผลออนไลน์ และการสนับสนุนอุปกรณ์และซอฟต์แวร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล

3. ระบบการสร้างแรงจูงใจแบบใหม่ที่เน้นการยกย่องและให้รางวัล ได้แก่ การประกวดนวัตกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ การมอบรางวัลแก่ครูที่มีผลการนิเทศดีเด่น และการยกย่องครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้

4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคน ผ่านการจัดอบรมให้ความรู้และการระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการยุคดิจิทัล

<p>การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา - สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้ผู้เรียน - พัฒนาคู่มือผ่านการสร้างทีมและเครือข่าย - ทีมงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา - เครือข่ายครูนักวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียน - ทีมนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ครูแกนนำ 	<p>แนวทางการพัฒนาที่เน้นเทคโนโลยีสมัยใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดอบรมเทคนิคการสอนแบบ Active Learning - ส่งเสริมการใช้เครื่องมือประเมินผลออนไลน์ เช่น Google Forms, Kahoot - สนับสนุนอุปกรณ์และซอฟต์แวร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล
<p>ระบบการสร้างแรงจูงใจแบบใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประกวดนวัตกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ - การมอบรางวัลแก่ครูที่มีผลการนิเทศดีเด่น - การยกย่องครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ - สร้างวัฒนธรรมการยกย่องและให้รางวัลอย่างเป็นระบบ 	<p>การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน - การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน - การระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ - สร้างความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการประกัน

การบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ภาพที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ

องค์ความรู้เหล่านี้สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการบริหารงานวิชาการที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การทำงานเป็นทีม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ครูได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่น ส่งครูเข้าร่วมสัมมนาหรือศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จและควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

1.2 การมีส่วนร่วมด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น อบรมเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เช่น การสอนแบบเชิงรุก การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเชิงรุก

1.3 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยของเพื่อนครู เช่น ใช้เทคนิคการระดมสมอง เช่น world café หรือ การคิดเชิงออกแบบ ในการกำหนดนโยบาย และควรสร้างทีมงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจัดตั้งคณะทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่มีตัวแทนครูจากกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์

1.4 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น สร้างแบบประเมินออนไลน์ที่ครูสามารถเข้าถึงและใช้งานได้สะดวก และควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนรู้

1.5 การมีส่วนร่วมด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เช่น จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวทางการวัดประเมินผลที่ทันสมัย และควรสร้างเครือข่ายครูนักวิจัย โดยจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มครูนักวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียน

1.6 การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล ให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา เช่น จัดครูที่มีทักษะด้านดิจิทัลสูงกับครูที่ต้องการพัฒนา และสร้างเครือข่ายผู้นำดิจิทัลในโรงเรียนและควรสร้างทีมนิเทศภายในโรงเรียน โดยคัดเลือกครูแกนนำเพื่อเป็นผู้นำนิเทศภายในโรงเรียน

1.7 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษา ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน เช่น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเขียนและออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในแก่ครูทุกคน และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากครูทุกคนในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนานวัตกรรมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัลของกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนพิบูลย์รักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ เสียงหวาน. (2557). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ห.จ.ก.มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสุทธิปริทัศน์, 29(91), 351-366.

- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เหมภัส เหลลาแหลม. (2564). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ไร่โพพรรณี.
- สุภาวดี ใจภักดี และอัจฉรา วัฒนาณรงค์. (2563). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 16–34.
- สุรภาพ นาคคนชม และณัฏววรรณ ธนาพงษ์อนันท์. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วารสารพุทธปรัชญา วิวัฒน์*, 6(2), 83–96.
- สิทธิชัย อุดทาสา และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2563). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 5(3), 28–40.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2567 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2565). *หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา.
- อัครินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation.* Ithaca, NY: Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.
- Davis, K. (1981). *Human behavior at work: Organizational behavior* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Swansburg, R. C. (1996). *Management and leadership for nurse managers* (2nd ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett Publishers.